

Posudek diplomové práce

OLGY ŠVACHOVÉ

Zur Verwendung der deutschen Modalverben und deren Konkurrenzformen in kontrastiver Sicht mit dem Tschechischen

Praha 2006

164 stran + 2 přílohy

Cílem předložené práce je srovnání systému německých modálních sloves se systémem modálních sloves českých. Rozsáhlá, logicky a přehledně členěná práce má dvě části. V teoretické autorka popisuje podrobně na základě dostupné odborné literatury morfosyntaktické a sémantické zvláštnosti německých modálních sloves a jejich konkurenčních forem a následně je konfrontuje s obdobnými jazykovými prostředky českého modálního systému. V praktické části aplikuje autorka teoretické poznatky při kontrastivní analýze materiálu získaného z televizních soutěžních pořadů "Wer wird Millionär?" a "Chcete být milionářem?".

Autorka se ve své práci opírá o obsáhlou sekundární literaturu. Přesvědčivým způsobem popisuje systémy modality obou jazyků, které jsou sice topologicky velmi blízké a proto vykazují podobné morfosyntaktické a sémantické vlastnosti, přesto ale existuje celá řada rozdílů, které jsou také často různými lingvistickými pojetími různě reflektovány. Poměrně velkým problémem se jeví sémantické rozdělení pole modality. Autorka rozšiřuje tradiční bipolární dělení na subjektivní a objektivní modalitu. Používá přitom tzv. negativní vymezení na epistemicky a neepistemicky užití modální prostředky. V praktické části dokazuje dominanci neepistemického použití zkoumaných prostředků, které neobsahují hodnocení mluvčího. Vedle toho ovšem vymezuje také pole, jehož prostředky mluvčí užívá při subjektivním hodnocení propozičního obsahu. Vyčlenění tohoto pole je důležité také proto, že v kontrastivním pohledu je zde nutno zohlednit daleko větší množství formálních rozdílů. Také přínos

dělení tradiční subjektivní modality, kde autorka rozlišuje subjektivně-epistemické a objektivně-epistemické pole, se ukázal v praktické části jako významný. Některé příklady, i když jejich četnost je velmi malá, by se vůbec nedaly zařadit. Zde je nutno zdůraznit, že se v objektivně-epistemickém významu nejedná o vyjádření doměnky, jak se uvádí na s.30, nýbrž o tvrzení. A to má komunikativně-pragmatické důsledky, které autorka správně podtrhuje na s. 31. Dále je také nutno vyzdvihnout, že autorka popisuje a praktickými příklady dokládá používání slovesa "mít" v subjektivně-epistemickém významu, který se v literatuře, českých gramatikách a učebnicích němčiny většinou nezmiňuje. Zjištěná četnost 13% (stejná frekvence byla zjištěna i u slovesa "muset") v rámci epistemického použití ukazuje, že by toto sloveso mělo být zmiňováno společně s tradičními slovesy moci a muset.

Autorce se podařilo zdařile zmapovat také problém negace v obou jazycích. Pouze na s.23 by se dala poznámka k větě "Er hätte nicht so schnell fahren dürfen/können." vyjádřit přesněji. Lze zde ve významu "výčitka" použít jak externí tak interní negaci?

Přínosem je také popis vedlejší funkce modálních sloves. Autorka dokazuje praktickými příklady, že v němčině se používají všechna slovesa kromě "mögen", v češtině doplňuje ale odbornou literaturu o sloveso "chtít".

Cíl práce se autorce podařilo ve všech ohledech splnit. Práce je psaná velmi kultivovanou němčinou. Ojedinelé chyby, které jsem opravil v textu, na tom nic nemění. Práce svým rozsahem, obsahem a v neposlední řadě také svým grafickým zpracováním vysoce převyšuje obvyklý standard a zcela splňuje požadavky na diplomovou práci kladené. Nemohu jinak než doporučit práci k obhajobě.

V Praze dne 23. 1. 2007

PhDr. Jiří Doležal